

# **Badische Landesbibliothek Karlsruhe**

**Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe**

## **Sermones super epistolas dominicales**

**Herolt, Johannes**

**[Ulm], um 1478-80**

Sermo LI (xxiii post penthecosten)

[urn:nbn:de:bsz:31-311743](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-311743)





Sicut enim plus post vehementes imbes aer mundus et purus  
 efficitur. ita etiam post lacrimarum pluias serenitas sequitur atque  
 tranquillitas mentis: unde Hieronimus. Quot lacrimas salubriter  
 fundimus tot consolationes meremur. ergo studeamus diligenter  
 cor nostrum a cogitationibus pravis et a verbis invidiosis et ab operibus  
 iniustis purgare: ut hic deus eandem nostram exaudiat. et post hanc  
 vitam claram visionem ostendat. Math. 5. Beati mundo corde. quia  
 quanto se homo christo per mundiciam cordis et corporis conformauerit  
 tanto etiam propinquior in patria erit et ipsum clarius videbit Sap. 6  
 Interruptio proxima facit deo. Unde circa iam dicta de oratione  
 querit utrum omisso orationis sit peccatum mortale. respondetur per Iohannem  
 quod sic. Primo quando cadit sub precepto orationis. Secundo quando omittit  
 horas canonicas legitime non impeditus quas tenet sub precepto  
 Tertio quando orationem contemnit in sacramento presentie mundicie. Quarto  
 quando non orat pro gratia impetranda a deo pro eo quod non potest resistere  
 temptationi tendenti ad mortem. Quinto quando in festis ubi preceptum  
 est seruire deo non diligenter orat nisi esset legitime impeditus.

*Matth. 5.  
 Cap. V.*

Quantum ad secundam partem dicit Apostolus. Ut impleamini  
 agnitione voluntatis eius: unde Wilhelmus hugo. Nulla enim  
 cognitio utilior est quam cognitio diuine voluntatis Eph. 5. dicit.  
 Nolite esse sicut fieri imprudentes sed intelligentes quod sit voluntas  
 dei. Vbi sciendum quod voluntas dei quantum ad nos et quantum ad  
 deum est bipartita. Prima est que pertinet ad seruitium quod vult sibi  
 a nobis impendi. Secunda pertinet ad premium quod vult nobis  
 retribuere. Prima voluntas dei circa seruitium sibi exhibendum est  
 quod quilibet qui vult deo seruire studeat habere puram conscientiam:  
 et sic seruitium suum erit deo gratum et acceptum. ita faciebat Christus  
 dicens. Gratias agens deo meo cui seruis a progenitoribus meis  
 in bona conscientia quam deus ad imaginem suam creauit elegit et  
 nobilitauit et omnes creaturas alias sibi subiecit. vnde Hugo de arra  
 aie. Homo respice mundum istum. omnis naturalis creatura ad hunc  
 finem cursum suum dirigit ut tuis utilitatibus seruiat: tuis necessi  
 tatibus secundum distinctionem temporum occurrat. Celum tibi deseruit per  
 suum motum. luminaria celi per suum influxum. sol creat tibi dies  
 luna illuminat tibi noctem. ignis tepat tibi frigiditatem aeris. aer  
 mitigat tibi fetorem. et mitigat tibi litis ardorem: terra vero susten  
 tat te soliditate sua. recreat tua fertilitate. delectat tua amenitate  
 Ecce quomodo omnis creatura cursum suum dirigit ut tuis utilitatibus de  
 seruiat. Item sciendum quod est proprium hominis deo seruire. sic est proprium  
 lucas lucere. cumque homo sit seruis dei: quia a deo redemptus est et



## Sermo

creatus debet h̄re mundam conscientia vt cum desiderio cordis deuote soli deo posset seruire: q̄a in peccato mortali seruicia deo exhibita amittunt. quia non sunt accepta nec homini meritoria vite eterne. Si em̄ homo in vita sua faceret oia seruicia ⁊ omnia opera que sunt ab hominibz vsq; in finem mundi si tm̄ haberet vicium vnius pct̄i mortalis etiam si haberet oia bona que sunt beata v̄rgo ⁊ oēs sancti oia amitteret: quia s̄m Greg. Quicq; homo boni operis facit in pct̄o mortali amittit sc̄z non merendo vitam eternā. Vnde magis est acceptus pauper homo corā deo qui in bona conscientia minimū bonum opus facit q̄ ditissim⁹ rex vel p̄nceps ecclesias vel monasteria austruens et expensas largissimas distribuens ⁊ in aliis bonis operibz se exercens si in se habet maculam mortalis pct̄i: plus pauper ille meretur in vno die de p̄mio celesti q̄ diues rex vel p̄nceps victosus mille annis. vnde Ap̄ls. Si distribuero omnes facultates meas in cibos pauperz ⁊c. Secundo q; voluntas dei vult sibi seruientes remunerare multū liberaliter. Hoc probat primo ex hoc q; ipse vellet oēs hoīes sibi seruire vt sic haberet occasionem oēs hoīes remunerandi: et nō ideo quia egeat seruicio vestro sicut d̄r in Ps̄, Bonoz meorum non indiges ⁊c. ⁊ hoc aseq̄nter probari potest per Ap̄lm dicentē Omnes hoīes deus vult saluos fieri ⁊ ad cognitionem veritatis venire. Secundo probat in hoc q; ipse dat vnde seruit sibi ⁊ cū hoc seruitium nostrū liberalissime remunerabit: vnde d̄r in Ps̄ Gratiam ⁊ gloriam dabit d̄ns. nam pro transitorio seruicio dat eternuz ⁊ infinitum p̄m̄ium. vnde Wilhelmus lugd. Quicquid habes meriti gr̄a dei donauit deus in nobis. nihil p̄ter sua dona coronat. Tertio probat per hoc q; ipse mercedez soluit etiā illis qui veniūt tarde ad seruitium eius quos adhuc remunerat etiā quantumcumq; veniant dum solum dies sit Q̄zath. Volo huic nouissimo dare sicut ⁊ tibi. Quantum ad tertiam p̄tem istius sermonis dicit hic Ap̄ls. In omni bono opere fructū facite: non videm⁹ ad sensum q; bonus et fidelis operarius magnā mercedē expectans fidelit̄ ⁊ d̄tinue laborat. sic deus vult abundāter dare ⁊ p̄miare ⁊ reddere mercedem illis qui hic in bonis operibus sese exercent. ⁊ vt a deo p̄m̄ium post hanc vitā recipiāt. Nā tan ta gloria in celo esse d̄r: q; si homo f̄ctate posset hoc scire q; esset in infimo locandus: sine dubio hoc libenter deberet eligere ⁊ centū annis pro hoc deo seruire et sup hoc cruciari in omnibz membris: quantumq; posset cor humanū ex cogitare vt posset ad sedm̄ choz; peruenire. ⁊ etiā libentē deberet facere de sedo ad tertū ⁊ sic semp



ascendendo donec veniret ad supremū Cris. de reparatione lapsi  
 Si quotidie oporteret nos tormenta pati si ipsam gehennā puo  
 tpe tolerare pro eo vt xpm videre possem⁹ in gloria ⁊ san. dozz  
 eius numero sociari. nonne erit dignum pati omne qd triste est  
 modo vt tanti boni tanteq; glorie participes haberemur Ihero⁹  
 Nullus labor durus ē. Vnde sciendum qd deus quatuor genera  
 hoim remunerat. Primi sunt qd hic remunerant tpaliter: sed nō  
 eternalr pro bonis operib⁹ suis vt sunt isti qui bona opera faciūt  
 in peccatis mortalibus. vnde dī in decret. Tali ppter bona que  
 faciunt tpaletm pspertatez ⁊ retributionē suscipiunt scz sanitatē  
 corporis diuitias ⁊ honores et plonationē vite ppter emendā  
 Secundi sunt quos modicum remunerat respectiue loquēdo vt  
 qui in morte conuertunt ⁊ penitent nec aliqd bonum habent. ⁊  
 talis pnia que in fine sic agit raro est vera. Vnde legimus soluz  
 latronez ouersum in fine vite sue: sed scriptura solum manifeste  
 dicit latronez vt nobis ondat qd rara sit pnia in extremis. vnde  
 Aug⁹. Tene certum ⁊ dimitte incertum: age pniā dum san⁹  
 es. Si penites qn peccare non potes peccata tua te dimiserit non  
 tu illa. Terai sunt quos multum remunerat. ⁊ illi sunt qui cito  
 conuertunt cum adhuc iuuenes sunt ⁊ fortes pnt facere pniā.  
 ⁊ tales deus largiter remunerat. qz talem ouersionem ⁊ pniā  
 multum amat. verbi grā. Sicut qui plus diligit nouā tunicam  
 qd antiquā ⁊ dissutam. sic deus diligit magis ouersionē iuuenū  
 qd senum: quia est fructuosior ⁊ ideo magis remuneratur Apl⁹  
 Vnusquisq; mercedem ppiam accipiet im suum laborem. Qui  
 ergo a iuuentute ⁊ diutius deo seruerunt in superiorib⁹ choris  
 angeloz collocabunt. Quartū sūt quos supra modū remunerat  
 qui nunq; peccauerunt mortaliter: ⁊ tū durissimā vitaz duxerūt  
 ⁊ asperam pniā fecerunt vt sanct⁹ iohes baptista ⁊ qd plures  
 sancti qui in magna abstinentia vixerūt. ⁊ hoz glia tanto maiore  
 est quia oia bona opera que fecerūt pure ⁊ integre eis profecerunt  
 ad premium eternū: qd non tenebant soluere aliqua debita pro  
 peccatis cōmissis pro quibus oportet pctores satisfacere hic aut  
 in futuro. Ultimo nota exemplum de illo qui multa bona fecit.  
 sed omnia ppter inanem gloriā perdidit ⁊ damnatus est. hoc  
 quere in promptuario. o. 20.

Expliciunt sermones discipuli super epistolas dñicales per  
 circulum anni collecti ex sermonib⁹ Wilhelmi lugdunensis epī.  
 ⁊ ex dictis sancti Thome ⁊ dictis Joh⁹ is mider doctoris ⁊ ex dictis  
 aliorum doctorum catholicozum ⁊ ex sermonibus Senfati.

96

124